

Impactanalyse aansluitstop

Programma Netcongestie

18 maart 2026

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/

Inhoudsopgave

1 Context

2 Gemeentelijke impact

3 Impact op de stad

5 Conclusies en aanbevelingen voor vervolg

Verwachte overschrijdingen – afname (2033)

Congestiegebieden Provincie Utrecht

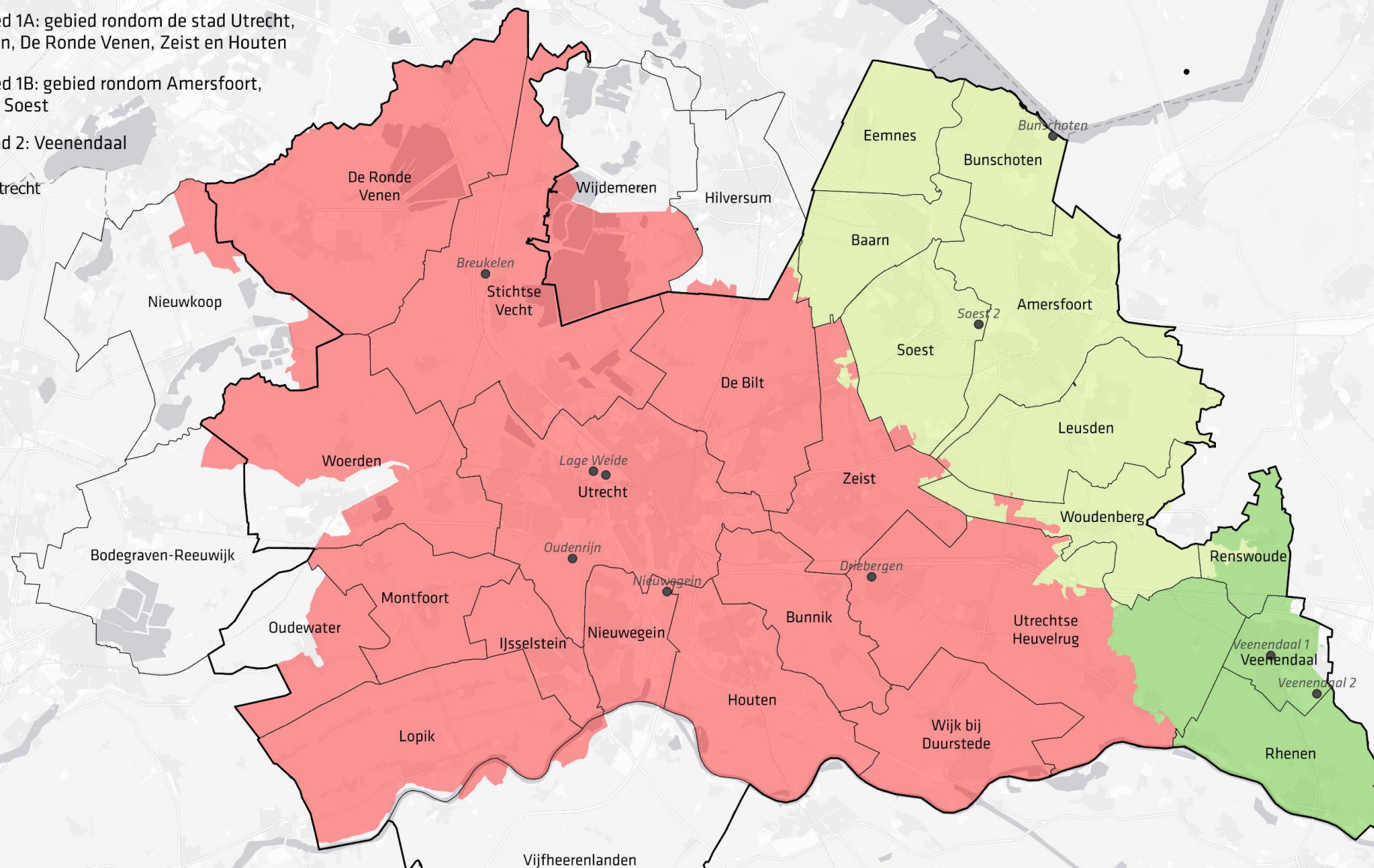
■ Congestiegebied 1A: gebied rondom de stad Utrecht, tussen Woerden, De Ronde Venen, Zeist en Houten

■ Congestiegebied 1B: gebied rondom Amersfoort, Bunschoten en Soest

■ Congestiegebied 2: Veenendaal

Provinciegrens Utrecht

● 150kV Station

Doel van deze impactanalyse

Wat is de impact van een aansluitstop?

Laadpalen

Openbare
Voorzieningen

Economie

Woningbouw

Bedrijven & beroepen

Inwoners

Doel van deze impactanalyse

- In kaart brengen welke gevolgen een aansluitstop heeft op de organisatie van de gemeente Utrecht, haar ambities en de stad
- Te gebruiken om de stad te helpen met de impact voor een aansluitstop, zodat Utrecht zoveel mogelijk kan blijven functioneren en ontwikkelen

Huidige situatie en ontwikkeling

Gevolgen netcongestie komende 10 jaar: 3 mogelijke situaties met veel onzekerheden en afhankelijkheden

→ Situatie 1: impact valt tegen

- Geen risicobereidheid
- Realisatie Utrecht Noord vertraagt aansluitstop tot 2035
- Geen ruimte voor congestieverzachters
- Maatregelen komen niet van de grond of zijn niet effectief, geen gecontroleerde vrijgave capaciteit

→ Situatie 2: impact conform verwachting

- Beperkte risicobereidheid
- Utrecht Noord verloopt volgens planning aansluitstop tot 2033
- Beperkte ruimte voor congestieverzachters
- Maatregelen beperkt effectief, beperkte vrijgave gecontroleerde capaciteit

→ Situatie 3: impact valt mee

- Risicobereidheid
- Utrecht Noord versneld aansluitstop tot 2031
- Ruimte voor congestieverzachters
- Effectieve maatregelen, veel gecontroleerde vrijgave capaciteit

2

Gemeentelijke impact

Een analyse van de impact van
aansluitstop op gemeentelijke opgaven
en organisatie

Forse impact op de energietransitie

Veel gevolgen voor de inzet van duurzame energiebronnen

- Netcongestie blokkeert duurzame opwek (wind/zon)
- Uitstel warmtenetten vergroot netdruk Meer flexibiliteit nodig in energiegebruik
- Zon op dak beperkt, batterijen bieden kansen
- Transitie vertraagt, energiekosten en -armoede stijgen

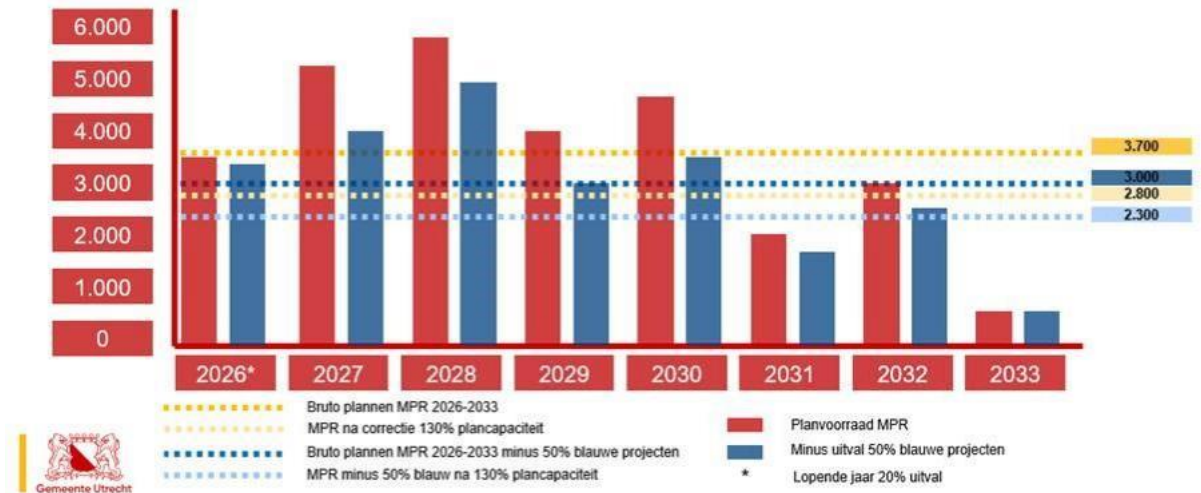

Impact op gebiedsontwikkeling

Grootste impact op nieuwbouwprojecten in 2027-2030

- Tot 20–25% minder woningbouw mogelijk door netcongestie en investeringsonzekerheid
- Grootste impact op projecten 2027–2030 (startfase nieuwbouw)
- Extra kosten per woning (€7.000) voor netbewust bouwen en tijdelijke oplossingen
- Kleinere projecten het meest kwetsbaar, grotere projecten flexibeler
- Meer druk op resterende projecten, risico op vertragingen en concessies op overige ambities

Woningbouw bij planuitval

Impact op gebiedsontwikkeling

Gevolgen voor geplande woningbouw

Mogelijk meer door
aanpassing voorwaarden
aanvragen netaansluiting 1 juli

- **Categorie A:** Beperkte groep zonder probleem (± 3.200 woningen): en versneld aansluitbaar
- **Categorie B:** Deel waarschijnlijk nog aan te sluiten vóór stop (± 2.200 woningen)
- Grote groep (~ 18.000 woningen) zonder directe aansluiting → alternatieve oplossingen nodig:
 - Helpt oplosbaar met congestieverzachters, vooral bij grootschalige projecten
 - Overige projecten (± 9.300): helpt oplosbaar met concessies, helpt mogelijk niet haalbaar

Risico

- De inzet van congestieverzachters is geen nog bewezen oplossing. Inzet op deze schaal is nooit eerder gedaan.

Categorie: A						50% C
A						50% D
B						prio 3
B						aanvragen na 1-7-2026
start bouw	aantal	geen actie	versnellen	snel aansluiting aanvragen	Congestie verzachter	
2026	3.722	1.326	181	1.261	551	403
2027	5.275	236	-	913	1.502	2.624
2028	6.381	646	575	-	2.474	2.686
2029	4.403	50	87	-	1.852	2.414
2030	4.011	-	136	-	2.725	1.150
2031	1.904	-	-	-	1.093	811
2032	3.071	-	-	-	2.345	726
2033	760	-	-	-	760	-
totaal	29.527	2.258	979	2.174	13.302	10.814
2026-2030	23.792	2.258	979	2.174	9.104	9.277

***Congestieverzachter:** Een partij (zoals een bedrijf of instelling) die door een netbeheerder wordt aangemerkt als een afnemer of producent. Deze partij vergroot, door het type aansluiting, de beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnet en veroorzaakt geen extra file op het net. Dit heeft twee doelen: net ontlasten en gebouwen van stroom voorzien. De generator wordt aanzet als het net vol zit en levert dan zowel aan het net als aan het betreffende gebouw. In dalperiodes krijgt het gebouw stroom vanuit het net. Minimale omvang van congestieverzachter is 1 MW¹ (eventueel aangevuld met een batterij).

Impact op maatschappelijk vastgoed

Verduurzaming en nieuwbouw dreigen te vertragen

- Categorie A (141): aansluiting geregeld → projecten kunnen doorgaan zonder extra maatregelen
- Categorie B (81): relatief eenvoudig oplosbaar → beperkte aanpassingen en randvoorwaarden nodig
- Categorie C (135): oplosbaar, maar met ingrepen → extra kosten en beleidsconcessies (bijv. ambities bijstellen)
- Categorie D (13): moeilijk oplosbaar → grote technische, financiële of ruimtelijke knelpunten
- Belangrijke factoren: inzet van batterijen/aggregaten en behoud van gas/stadswarmte vergroten haalbaarheid
- Circa 3% meerkosten

	Categorieën				Totaal
	A	B	C	D	
Nieuwbouw	18	6	13	13	50
Uitbreiding	11		14		25
Renovatie	112	75	108		295
Totaal	141	81	135	13	370

Impact op maatschappelijk vastgoed

Nieuwbouw afhankelijk van congestieverzachters

- Projecten die doorgaan: langere doorlooptijd en hogere kosten
- Ambities onder druk: soms alleen minimumeisen, latere extra investeringen nodig
- Projecten die stoppen: technisch/financieel niet haalbaar, risico op schade
- Impact op opgaven: druk op maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting
- Organisatie & aanpak: verschuiving naar beheer/renovatie; oplossingen via aanpassen ambities, uitstel of congestiemaatregelen

Impact op uitvoerende diensten: Stadsbedrijven

Impact op elektrificatie wagenpark, nieuwbouw Tractieweg, gemalen en afvalinzameling

- Elektrificatie wagenpark beperkt: slechts 4–8 van 50 zware voertuigen kunnen laden → deels terug naar diesel
- Nieuwbouw en infrastructuur onder druk: o.a. Tractieweg en tijdelijke huisvesting onzeker
- Gemalen en afvalinzameling geraakt: inzet dieselgeneratoren en vertraging bij containers
- Openbare ruimte vertraagt: langere doorlooptijden en risico op afwijzing aansluitingen
- Hogere kosten en inefficiëntie: meer tijdelijke oplossingen en impact op bedrijfsvoering

Impact op uitvoerende diensten: Vergunningen, Toezicht en Handhaving

Stilvallen projecten heeft gevolg voor inkomsten (leges)

- Afhankelijk van vergunningaanvragen: resultaten VTH volgen aanbod en vergunbaarheid
- Kleine aanvragen niet geraakt: stabiele inkomsten (€1,5–2 mln)
- Grote aanvragen onzeker: afhankelijk van regels rond congestiemaatregelen (€19–20 mln)
- Extra kosten voor organisatie door aanpassing bedrijfsvoering
- Aanpassing regelgeving cruciaal: meer ruimte nodig in Bbl, BENG en milieuregels
- Vergunningen afhankelijk van landelijke kaders voor inzet congestieverzachters

Impact op Sociaal Domein

Stagnatie van uitstroom uit opvanglocaties en druk op zorg, leefbaarheid en welzijn

- Minder woonplekken vertraagt uitstroom uit opvang, zorg en voor aandachtsgroepen
- Druk op voorzieningen in de wijk (zorg, onderwijs, sport, ouderenhuisvesting)
- Hogere zorgkosten en langere verblijfsduur door stagnatie in doorstroming
- Toename maatschappelijke problemen zoals dakloosheid en zorgvraag
- Risico op het niet halen van wettelijke en sociale opgaven (statushouders, GGZ, jeugdzorg)
- Gebrek aan basisvoorzieningen in wijken: minder toegang tot jeugdwerk en hulp
- Onvoldoende ondersteuning dichtbij: geen buurtteams voor kwetsbare groepen
- Demografische druk op woningmarkt: ouderen blijven langer, minder ruimte voor gezinnen
- Toename sociale problematiek: meer dakloosheid en druk op gezinnen
- Afnemende leefbaarheid en vertrouwen in de overheid

Impact op mobiliteit

Transitie naar emissieloos vervoer stagneert

- Laadinfrastructuur onder druk: aansluitstop bemoeilijkt plaatsing van publieke en private laadpalen
- Risico voor ZE-zones: uitbreiding naar hele stad in 2030 komt in gevaar
- Alternatieven onzeker: o.a. tijdsgebonden contracten en gebruik bestaande aansluitingen
- Stagnatie verduurzaming mobiliteit: luchtkwaliteitsdoelen mogelijk niet gehaald
- Financiële en organisatorische impact: lagere concessie-inkomsten en minder werk voor betrokken teams

Impact op economie, wijken & publiekszaken en culturele zaken

Economische schade, toenemende hulpvraag en culturele voorzieningen onder druk

- Verslechtering ondernemersklimaat: minder investeringen, innovatie en duurzame ontwikkeling
- Grote economische schade: €75–225 miljoen per jaar voor Utrecht
- Beperkte groei en vestiging bedrijven: minder kantoren en R&D-activiteiten
- Rem op werkgelegenheid: minder ruimte voor nieuwe bedrijven en banen
- Alternatieven zoals energyhubs bieden deels oplossing op bestaande bedrijventerreinen

- Culturele voorzieningen onder druk: realisatie vertraagt en kosten stijgen
- Verschraving aanbod en ongelijkheid: voorzieningen groeien niet mee met de stad
- Risico vertrek culturele sector: minder aantrekkelijkheid voor makers en creatieven
- Sociale impact in wijken: grotere verschillen tussen buurten en minder zelfredzaamheid
- Meer druk op dienstverlening: stijgende hulpvragen bij wijkbureaus en KCC

Impact op de organisatie

Personele impact verschilt per organisatieonderdeel

- Personele impact verschilt per domein: grootste impact in fysiek domein
- Onzeker en grillig verloop: effecten ontwikkelen zich geleidelijk
- Projecten die stoppen: minder capaciteit nodig ($\pm 20\%$ uitval gebiedsontwikkeling)
- Projecten die doorgaan: juist méér capaciteit en expertise nodig
- Extra werkzaamheden: heronderhandeling, herontwerp en financiële bijstelling
- Nieuwe rol organisatie: meer focus op innovatie, lobby en samenwerking
- Piek in personele impact rond 2028–2030
- Effect op medewerkers: onzekerheid, werkdruk en noodzaak tot flexibel inzetbaar zijn

Impact op de organisatie

Een aansluitstop heeft vooral negatieve financiële effecten

Negatieve impact op de gemeentelijke financiën

- Aanschaf / meebetalen aan congestieverzachters / generatoren
- Stijging rentekosten lopende grondexploitaties
- Stijging exploitatie en onderhoudskosten (bijv: hogere energierekening bij niet verduurzaamde gebouwen)
- Hogere kosten brandstof voor het wagenpark
- Kans op terugbetaling ontvangen gelden van het Rijk t.b.v. woningbouw
- Mogelijk hogere personeelskosten; gespecialiseerd personeel / beheersing uitloop.
- Kosten n.a.v. nieuwe kabeltracés, vinden locaties, inrichten openbare ruimte

- Gemeentelijk beleid: inkomsten OZB blijven gelijk

- Minder inkomsten van bijdrage ontwikkelaars
- Minder leges inkomsten
- Minder subsidie van het Rijk voor gerealiseerde woningen
- Veel lagere groei van inkomsten uit het gemeentefonds (als woninggroei lager zou worden dan gemiddeld in NL dan dalen de inkomsten uit het gemeentefonds).

Positieve impact op de gemeentelijke financiën

- Mogelijke forse rijksbijdrage aan het oplossen van netcongestie
- Mogelijke hogere rijkssubsidies voor netbewust bouwen

- Lagere uitgaven aan diensten
- Lagere personeelskosten indien minder projecten worden voorbereid

3

Impact op de stad

Een analyse van de impact op inwoners en beroepsgroepen

Impact op bewoners & huishoudens

Zowel individuele als brede maatschappelijke effecten

- Zonnepanelen leveren niet altijd terug: omvormers schakelen uit bij netoverbelasting
- Langere wachttijden voor aansluitingen bij nieuwbouw en renovatie
- Verduurzaming woningen vertraagt door beperkte netcapaciteit
- Zwaardere aansluitingen niet altijd mogelijk voor warmtepompen en laadpalen
- Laadpalen werken trager op piekmomenten (bijv. 16:00–21:00)
- Ongelijke laadprestaties per wijk door netdrukNetverzwaring zorgt voor overlast door graafwerkzaamheden
- Infrastructurele aanpassingen nodig (kabels en transformatorhuisjes).

Impact op relatie met projectontwikkelaars

Ontwikkelaars maken eigen keuzes of zetten bouw stop

- Afhankelijkheid van netbeheerder: gemeente kan zelf geen aansluitingen verlenen
- Groot risico voor investeringen: onzekerheid remt beslissingen van ontwikkelaars
- Minder gronduitgifte en hogere plankosten bij projecten
- Aanpassing van plannen: minder woningbouw, andere functies aantrekkelijker
- Stilvallende ontwikkelingen raken de stad breed (wonen, economie, voorzieningen)
- Behoeftte aan duidelijkheid voor marktpartijen (wat kan wel/niet)
- Gemeente in faciliterende rol richting ontwikkelaars
- Inzet op communicatie en ondersteuning (bijv. informatiebijeenkomsten)

Impact op beroepsgroepen

Directe effecten op meerdere beroepsgroepen

- Directe impact op meerdere sectoren: bouw, installatie, retail en logistiek
- Bouwsector onder druk: stilstand, langere doorlooptijden en hogere kosten
- Onzeker werk voor bouwprofessionals door moeilijk voorspelbare projectplanning
- Installateurs geraakt: minder werk en langere wachttijden voor klanten
- Belemmering verduurzaming bedrijven (horeca, retail) door beperkte elektrificatie
- Modernisering vertraagt: uitbreidingen en efficiëntere installaties moeilijker
- Logistiek in de knel: onvoldoende laadinfra voor elektrificatie wagenparken
- Blijvende afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in sectoren waar elektrificatie stukt

4

**Conclusie en
aanbevelingen voor vervolg**

Samenvatting belangrijkste impact

- Uitstel (of afstel) van circa 20% van de woningbouw in 2027–2030 ondanks congestieverzachters (n.b. 35.000 woningen kamerbrief nog niet meegenomen)
- Warmtetransitie vertraagd door rem op elektrificatie
- 148 maatschappelijke vastgoedprojecten zijn technisch uitvoerbaar, 3% duurder
- Netneutrale laadpalen plaatsen
- Elektrificatie vuilniswagens en nieuwbouw gemeentewerf complex
- VTH inkomstenderving leges - € 20 miljoen
- Economische schade jaarlijks € 75 - 225 miljoen door minder vestiging, vertraagde groei en verduurzaming

Aanbevelingen voor vervolg

- Structureel monitoren nodig: netcongestie vraagt continue monitoring i.p.v. losse analyses
- Eenduidige besluitvorming: behoefte aan afwegingskader en mandaat voor keuzes
- Onzeker personeelsbeeld: impact op FTE nog onduidelijk, vervolgonderzoek nodig
- Netcongestie integreren in werkwijze: als vaste factor in beleid en uitvoering
- Sterke afhankelijkheid van externe partijen: Rijk en netbeheerders cruciaal
- Actieve lobby noodzakelijk: geld voor meerkosten en regelgeving
- Slim verdelen schaarse capaciteit: maximale maatschappelijke benutting
- Congestieverzachters als belangrijkste maatregel: inzet en haalbaarheid in onderzoek

Impactanalyse Aansluitstop

